ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพ
ระหว่างประเทศ
(องค์การมหาชน)

งานศิลปหัตถกรรมประเภท

ตีมีดเหล็กลาย

“มีดเหล็กลาย” หรือที่ต่างประเทศรู้จักกันดีว่า “ดามัสกัส” ถือเป็นหนึ่งในภูมิปัญญาการสร้างงานโลหะเหล็กกล้าที่ท้าทายหัวใจนักตีมีดยิ่งนัก ด้วยความมหัศจรรย์ของลวดลายในใบมีดที่เกิดจากการตีเหล็ก 2 ชนิดที่มีค่าคาร์บอนต่างกัน มาวางทับซ้อนกันแล้วตีทบไปมาจนมีจำนวนชั้นเหล็กที่มากขึ้นแล้วนำมาบิดจนเกิดเป็นลวดลายธรรมชาติที่เรียกว่า Random Damascus หรือที่เรียกว่าเหล็กแม่ลาย ซึ่งเนื้อเหล็กที่มีค่าคาร์บอนต่างกันเมื่อหลอมรวมกันและทำปฏิกิริยากับกรดเจือจาง ทำให้เกิดเป็นสีผิวในเนื้อเหล็กที่อ่อนแก่ต่างกันออกไป เป็นลวดลายที่มีเสน่ห์งดงาม ซึ่งช่างตีเหล็กต้องใช้ความชำนาญในการจัดการเนื้อเหล็ก เพื่อให้ได้ลวดลายที่สวยงามน่าประทับใจแก่ผู้ที่พบเห็น โดยที่มีดแต่ละเล่มจะมีลายเป็นเอกลักษณ์เฉพาะเล่ม โดยที่จะไม่ซ้ำลายกันเลย

การตีเหล็กลาย นั้นเป็นวัฒนธรรมที่ส่งผ่านภูมิปัญญามาจากแถบเปอร์เซีย ที่มีภูมิปัญญาการตีเหล็กลายแบบบังคับลายให้เป็นไปตามรูปแบบต่าง ๆ ได้ตามความเชื่อของลายนั้น ๆ ในประเทศไทยนั้น ภูมิปัญญานี้ถูกถ่ายทอดมาสู่แถบพื้นที่ภาคใต้ที่นิยมทำกริชซึ่งมีลวดลายต่าง ๆ ที่สะท้อนความเชื่อ วัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่นอย่างชัดเจน และอีกแหล่งวัฒนธรรมในการทำเหล็กลายคือแถบเอเชีย ได้แก่ประเทศญี่ปุ่น การทำเหล็กลายที่ขึ้นชื่อ คือ ดาบญี่ปุ่น ซึ่งมีความยืดหยุ่นและคมแกร่ง ในอดีตจะมีลวดลายในเนื้อเหล็กเป็นแบบ Random Damascus

มีลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์

เอกลักษณ์ที่สะท้อนภูมิปัญญาการตีมีดเหล็กลาย

ภูมิปัญญาและเอกลักษณ์มีดเหล็กลาย เกิดจากการนำเหล็กดามัสกัสที่ตีจากเหล็ก 2 ชนิดคือเหล็กโลว์คาร์บอน (low carbon) และ เหล็กไฮคาร์บอน (hi carbon) มาวางทับซ้อนกันแล้วตีทบไปมาจนมีจำนวนชั้นเหล็กที่มากขึ้น แล้วนำมาบิดจนเกิดลวดลายธรรมชาติที่เรียกว่า Random Damascus โดยสอดเหล็กกล้าหรือเหล็กหัวแดง (S45C) ไว้ในแกนกลาง นำมาประสานโดยใช้ทักษะการตีและนำเหล็กชุบโคลนซึ่งเป็นเทคนิคเฉพาะของช่างเพื่อให้ประสานเนื้อเหล็กกล้าเข้าด้วยกัน จากนั้นนำมาตกแต่งรูปใบมีดและรมดำหรือขัดเงาตามแต่ต้องการ ในขั้นตอนสุดท้ายจะเป็นการกัดเหล็กอ่อนภายนอกด้วยกรดเจือจางเพื่อให้เกิดลวดลายเด่นชัดขึ้นบนผิวใบมีดเกิดความแกร่งของคมมีดพร้อมไปกับเอกลักษณ์ลวดลายอันน่าอัศจรรย์ โดยที่มีดแต่ละเล่มนั้นช่างจะสร้างให้เกิดลวดลายที่จะไม่ซ้ำกันเลย มีดหนึ่งเล่มจึงเกิดลวดลายที่เกิดจากศิลปะจินตนาการของช่างที่มีเพียงหนึ่งเดียว ภูมิปัญญาการตีมีดเหล็กลายที่มีการสืบสานสืบต่อกันมาจึงเป็นที่ได้รับความนิยมและรู้จักกันอย่างแพร่หลายเทคนิคเฉพาะในการตีเหล็กลายของช่างฝีมือแห่งบ้านช่างซุ่ยในอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี กลายเป็น “มีดเหล็กลาย” ที่ขึ้นชื่อของเมืองราชบุรี นับมาจนถึงปัจจุบันนี้

ศิลปะบนใบมีด แต่ละเล่มเป็นงานที่ทำด้วยมือและวิธีการทำแบบภูมิปัญญาโบราณทุกขั้นตอน เนื้อเหล็กที่นำมาตีทบซ้อนกันมีมากกว่า 40 ชั้นขึ้นไป จนถึง 320 ชั้น เกิดเป็นมีดเหล็กลายฝีมือคนไทยที่สวยงาม และนอกจากลวดลายบนใบมีดที่งดงามมีเอกลักษณ์เพียงหนึ่งเดียว รูปทรงของมีดและด้ามจับที่เน้นให้มีความอ่อนช้อยสวยงามแล้ว ยังซ่อนด้วยความคมกล้าคมทน แข็งแกร่ง ทั้งประโยชน์เพื่อการใช้งานที่สามารถนำไปใช้งานได้ดี และเพื่อผู้ที่นิยมหรือต้องการสะสม

การตีมีดเหล็กลายเป็นภูมิปัญญาที่มีการสืบทอดกันมายาวนาน สะท้อนได้ถึงทักษะเชิงช่างที่ต้องใช้ทั้งความรู้ ฝีมือ และความชำนาญ ตั้งแต่การใช้ฟืนที่ใช้ทำจากถ่านไม้รวกเป็นเชื้อเพลิงในการเผาเหล็ก เนื่องจากเป็นไม้ที่ให้ความร้อนอย่างช้า ๆ ค่อย ๆ ให้ความร้อนซึมเข้าถึงแกนกลางเหล็ก ถือเป็นหนึ่งในภูมิปัญญาในการสร้างศาสตราวุธขนาดใหญ่อย่างมีดดาบไทย หรือดาบญี่ปุ่น หากเป็นถ่านที่ให้ความร้อนสูงจากไม้เนื้อแข็งจะหลอมเนื้อเหล็กผิวนอกให้ละลายก่อนจะซึมเข้าถึงแกนกลาง ทำให้การเชื่อมประสานเนื้อเหล็กระหว่างชั้นไม่ติดกันเกิดเป็น “กาบ” หรือการอ้าภายในเนื้อเหล็กที่แลดูไม่ประณีต ซึ่งการใช้ถ่านใช้ไม้เนื้อแข็งให้ความร้อนได้สูงก็จริงแต่เหมาะกับการทำศาสตราวุธขนาดเล็กมากกว่า

การเลือกเหล็กต่างชนิดกันก็เป็นศาสตร์สำคัญของการจัดการเนื้อเหล็กของช่างตีมีดที่นำมาทับซ้อนกันมากกว่า 40 ชั้นขึ้นไป แล้วตีเชื่อมประสานเนื้อเหล็กทบกันไปมาจนได้จำนวนชั้นที่มากขึ้นไปอีก จากนั้นจึงค่อยนำมาตีแผ่เนื้อเหล็ก โดยการตีเหล็กของช่างต้องอาศัยภูมิปัญญาการดูสีเหล็กขณะเหล็กร้อน เพราะสีของเหล็กร้อนบ่งบอกถึงการตีสำหรับวัตถุประสงค์ที่ต่างกันไปตามอุณหภูมิของเนื้อเหล็ก เช่น สีแดงก่ำเหมาะสำหรับการตีดัด สีหมากสุก เหมาะสำหรับการตีแผ่ ตัด สีเหลืองชีดเหมาะสำหรับ การตีเพื่อเชื่อมประสาน และสุดท้ายสีขาวแสดงอุณหภูมิสูงมากถึงขั้นหลอมละลาย หรือหากเมื่อเห็นว่ามีดอกไฟเป็นประกายพร้อมเสียงดัง นั่นคือ ช่วงเวลาที่เหมาะแก่การตีเหล็กเพื่อเชื่อมประสานในการตีเหล็กลาย ได้เหมาะสมที่สุด

ดาบไทย

การตีเหล็กในสมัยโบราณต้องใช้แรงคนตีถึง 3 ค้อน คอยฟังสัญญาณของผู้จับเหล็ก เรียกภาษาชาวบ้านว่า “หน้าเตา” ซึ่งบุคคลคนนี้ต้องมีความรู้เกี่ยวกับการทำมีดอย่างดีเยี่ยม เพื่อส่งสัญญาณให้ค้อนสอง และค้อนสาม ลงมือตีเหล็ก ตามลำดับการลงค้อน หรือ “การย่ำค้อน” แบ่งเป็นการตีเพื่อขึ้นรูป ตีแผ่ นั้นต้องใช้กำลังในการตีสม่ำเสมอ และการตีเพื่อเชื่อมประสานเนื้อเหล็ก ต้องตีด้วยความถี่รัวแต่เบา น้ำหนักของการลงค้อนช่างตีเหล็กจะใช้การฟังจากเสียงได้ กล่าวคือ หากเสียงดังไม่แน่นยังมีดอกไฟกระเด็นมาอยู่ แสดงว่ายังเชื่อมประสานไม่ติด เนื่องจากมีโพรงอากาศภายใน รวมถึงการใช้สูบลมสำหรับเป่าไฟให้ร้อนแดงในยามตีมีด ปัจจุบันหันมาใช้ เครื่องเป่าลมไฟฟ้าแทนการสูบด้วยมือในอดีต และในอดีตจะใช้เหล็กขูดมีดให้บาง และขาว ปัจจุบันนิยมใช้มอเตอร์หมุนลูกปัดเพื่อปัดมีดให้บางและขาวแทน

แช่น้ำกรดสำหรับกัดสนิมแลขับลาย

น้ำประสาน เป็นอีกภูมิปัญญาหนึ่งที่ช่างโบราณใช้เป็นตัวช่วยในการเชื่อมประสานเนื้อเหล็ก โดยในประเทศไทยหาได้จากโคลนท้องนา หรือดินจอมปลวกละลายน้ำจนเป็นน้ำข้น ๆ และใช้น้ำใส ๆ สำหรับชุบแข็ง รวมถึงพรมคุมถ่านคุมไฟระหว่างทำไปในตัว

น้ำกรด ใช้สำหรับกัดสนิมและขับลายเหล็ก ในอดีตใช้น้ำมะพร้าว น้ำส้มโตนด น้ำใบสับปะรด (โขลกผสมน้ำ) น้ำหัวกลอย (โขลกผสมน้ำ) น้ำเข้าเย็นที่เริ่มเปรี้ยว หรือน้ำสับปะรด น้ำมะขาม น้ำส้มแขก น้ำมะนาว ใส่ไว้ในกระบอกไม้ไผ่สำหรับจุ่มเหล็กเพื่อไม่ให้ภาชนะโดนกรดกัด ปัจจุบันนิยมใช้น้ำกลั่นเติมแบตเตอรี่เป็นน้ำกรดในการแช่เพื่อกัดสนิมหรือขับลาย แช่ประมาณ 45 นาที ถึง 2 คืน แล้วจึงนำมาแปรงล้างด้วยกาบมะพร้าวให้ลายขึ้นชัด ไม่ใช้แปรงลวดเพราะจะทำให้ลายโลหะลายไปหรือเกิดสนิมตามมาภายหลัง

อีกประการหนึ่งก็คือเทคนิคการเพิ่มความแกร่งคมของใบมีดด้วยเหล็กกล้าที่แทรกอยู่ระหว่างกลาง เหล็กกล้าหรือเหล็กหัวแดง S45C จะทำให้มีดมีความแกร่ง ไม่บิ่นหรือแตกหักง่าย การประสานเนื้อเหล็กกล้ากับเหล็กสองชนิดด้วยการชุบโคลน ซึ่งเป็นเคล็ดลับในการประสานเนื้อเหล็กตามแบบฉบับดั้งเดิม

น้ำโคลนละลายจากโคลนท้องนา
หรือจากดินจอมปลวก

เมื่อเนื้อเหล็กประสานเข้ากันแล้วจึงตกแต่งใบมีดเป็นรูปแบบต่าง ๆ จะรมดำหรือขัดเงาแล้วแต่ผู้สั่งซื้อจะต้องการ สุดท้ายคือการใช้กรดซัลฟูริคเจือจางกัดเหล็กอ่อนภายนอก จึงจะเห็นลวดลายที่อ่อนช้อยงดงามตามธรรมชาติ “มีดเหล็กลาย” ลวดลายจากเนื้อเหล็กผสานกับคมมีดที่แข็งแกร่งจากเหล็กที่ผ่านการตีด้วยทักษะเชิงช่างชั้นสูง ทำให้มีดนั้นได้รับการยอมรับจากผู้ใช้และเป็นที่นิยมในหมู่นักสะสมอย่างมาก

ดาบญี่ปุ่น

ความเป็นมาของมีดเหล็กลาย

มีดเหล็กลาย หรือ เหล็กดามัสกัส เป็นชื่อเรียกที่มาจากเมืองดามัสกัสเป็นเมืองเล็ก ๆ ในประเทศซีเรีย เป็นเมืองเก่าแก่มีผู้อยู่อาศัยอย่างต่อเนื่อง มีความสำคัญในประวัติศาสตร์ตั้งแต่ 2,457 ปีก่อนพุทธศักราช มีมัสยิดเก่าที่สร้างตั้งแต่ พ.ศ. 1251 ถือว่าเป็นเมืองที่มีผู้อยู่อาศัยที่เก่าแก่ที่สุดในโลก

มีดดามัสกัสเป็นการประสานเนื้อเหล็กตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปเข้าด้วยกันเพื่อความคงทนของมีดหรือดาบ มีความยืดหยุ่นตัวได้ เพิ่มความแข็ง ไม่หักง่าย เช่น ดาบญี่ปุ่นที่ถูกพัฒนาขึ้นและยังสามารถต้านแรงดาบที่ใหญ่กว่าได้โดยไม่หัก มีความคมที่สุดยอดชนิดหนึ่ง เป็นการปรับปรุงคุณภาพเนื้อเหล็กที่มีอยู่ให้กลายเป็นเหล็กที่มีคุณภาพดีขึ้นได้ เช่น มีดจากต่างประเทศหรือดาบไทย

เหล็กดามัสกัส เป็นวัตถุที่แข็งแรงไม่น่าเชื่อว่าทำขึ้นจากโลหะที่ถูกใช้กันอย่างแพร่หลายในยุคกลาง ในอาณาจักรทางตะวันออกกลาง ประมาณ 1100-1700 ปีก่อนคริสตกาล เหล็กเหล่านี้มีลักษณะเด่นคือมีความคม เหนียว ทนทาน คม และยืดหยุ่นนอกจากนี้ตัวมีดยังมีลวดลายวิจิตรมีทั้งลายน้ำไหลหรือลายตัวอักษร และมันเป็นเหล็กที่มีส่วนผสมของคาร์บอนสูงเป็นพิเศษ ซึ่งโดยปกติแล้วเหล็กที่มีคาร์บอนสูงจะเปราะง่าย แต่สำหรับเหล็กดามัสกัสกลับยืดหยุ่นได้สูง

ดาบไทย

ถ่านไม้รวก

เหล็ก SK5

ค้อน

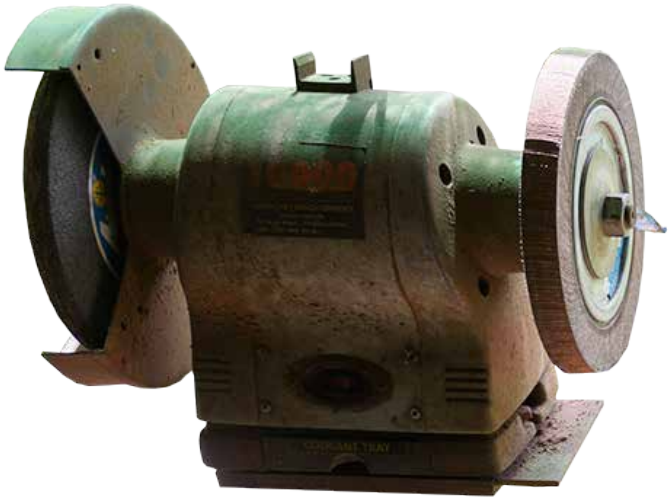
เครื่องเจียร

วัสดุ อุปกรณ์ และขั้นตอนการทำมีดเหล็กลาย

วัสดุและอุปกรณ์

ถ่านไม้รวก

ค้อน

เหล็ก SK5 หรือ เหล็ก hi carbon / เหล็ก Low carbon / เหล็ก S45C หรือเหล็กกล้า

เครื่องเจียร

กรดซัลฟูริค 33.5%

เครื่องเจียร

นำเข้าเตาเผาหลอมผสานเนื้อเหล็ก

ตีเนื้อเหล็กให้ยืดยาวแล้วตัดพับเข้าหากัน

ตีเหล็กให้เนื้อเหล็กเชื่อมติดกัน

นำเหล็กดามัสกัสหุ้มเหล็กหัวแดง

ขั้นตอนการตีมีดเหล็กลาย

นำเหล็ก SK5 เรียงซ้อนกัน สลับเหล็กอ่อน 40 ชั้น

นำเข้าเตาเผาเพื่อหลอมผสานเนื้อเหล็ก ทั้งสองชนิดที่อุณหภูมิสูง โดยใช้ถ่านไม้รวก

ตีเหล็กให้ชั้นเนื้อเหล็กทั้งสองชนิด เชื่อมติดกัน

นำเข้าเตาเผาอีกครั้งเพื่อ ตีเหล็กด้วยค้อนให้เนื้อเหล็กยืดยาวออกเมื่อได้ความยาวที่ต้องการแล้วนำมาตัด แล้วพับเข้าหากัน นำเหล็กไปชุบน้ำโคลน เพื่อให้น้ำโคลนเป็นตัวช่วยประสานเนื้อเหล็ก

นำเข้าเตาเผาอีกครั้งแล้วตีเหล็กด้วยค้อน เพื่อผสานเนื้อเหล็ก ในขั้นตอนนี้เราจะได้ชั้นของเหล็ก เป็น 80 ชั้นเพื่อให้ได้จำนวนชั้นของลายละเอียดมากขึ้นทำตามขั้นตอนอีกครั้ง ทำให้ขั้นตอนนี้เราจะได้จำนวนชั้นของเหล็ก เป็น 160 ชั้น

นำดามัสกัสที่ได้ตัดแบ่งเป็นส่วนตามขนาดมีด ที่ออกแบบไว้แล้วนำเหล็ก S45C หรือเรียกทั่วไปเหล็กหัวแดง เป็นเหล็กที่ใช้สำหรับทำมีดโดยเฉพาะเป็นแกนกลางแล้วหุ้มด้วยเหล็กดามัสกัสที่เตรียมไว้

นำเหล็กไปชุบน้ำโคลน

เจียรแต่ง

ตะไบแต่ง

นำมีดไปกัดกรดซัลฟูริกเจือจาง 33.5%

นำเหล็กไปชุบน้ำโคลน เพื่อให้น้ำโคลนเป็นตัวช่วยประสานเนื้อเหล็ก นำเข้าเตาเผา แล้วตีเชื่อมประสาน ขึ้นทรงมีดตามแบบ

ใช้เครื่องเจียร ตะไบ แต่งให้ได้มีดตามแบบและขัดผิวด้วยกระดาษทราย

การชุบแข็งหรือ ชุบน้ำ เมื่อได้ตามต้องการแล้ว นำมีดที่ได้ไปชุบน้ำเพื่อให้มีด มีความคมทนทานโดยจะต้องใช้ประสบการณ์สูง เพื่อให้เหล็กคม ทน แต่ไม่กรอบ เปราะ

เมื่อมีดชุบน้ำเสร็จ นำมีดไปขัดด้วยกระดาษทรายเพื่อให้ผิวของเหล็กบนใบมีดเรียบ

นำมีดไปกัดด้วยกรดซัลฟูริกเจือจาง 33.5% (กรดแบตเตอรี่) ประมาณ 1 เซนติเมตร เพื่อให้กรดกัดเหล็กส่วนที่เป็นเหล็กอ่อนออกทำให้เกิดลายบนใบมีด เอามีดขึ้นจากกรดและล้างคราบให้สะอาดเช็ดให้แห้ง และนำไปขัดด้วยผ้าให้สะอาด

พิธีกรรมและความเชื่อพิธีไหว้ครูบูชาเตา

ประเพณีที่ครูบาอาจารย์ได้สืบทอดกันมาทั้งแต่โบราณกาลที่ยังคงมีให้เห็นอยู่ คือประเพณีไหว้ครู ซึ่งเป็นหนึ่งในความเชื่อของคนไทยมาช้านาน ไม่ว่าจะทำกิจการการงานใด ๆ ล้วนต้องมีการกราบไหว้ เคารพบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์เสมอ เพื่อให้งานที่ทำสำเร็จลุล่วงได้ตามเป้าหมาย ด้วยความเชื่อต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในการบูชาเตาจะเป็นการแสดงออกถึงความกตัญญูรู้คุณต่อครูบาอาจารย์ และเพื่อเป็นสิริมงคลของตน ทั้งเป็นการขจัดปัดเป่าอุบัติเหตุต่าง ๆ ในการตีเหล็กอีกด้วย

ประเพณีไหว้ครูบูชาเตานิยมทำพิธีกันในวันพฤหัสบดีช่วงเช้าตรู่ ของวันขึ้น 7 ค่ำ 9 ค่ำ เดือน 5 ประมาณ เดือนเมษายน ถึงเดือนพฤษภาคม ตามแต่ความสะดวก ก่อนพิธีไหว้ครู 1 วัน ชาวบ้านจะนำเครื่องมือออกมาทำความสะอาด และนำเตาที่ชำรุดแตกหักมาซ่อมแซมขึ้นใหม่ เตรียมเครื่องสังเวยที่ใช้บูชาประกอบด้วย หัวหมู เป็ด ไก่ ส่วนขนมหวานจะใช้ขนมหวานไทย และเสื้อผ้าที่ถวายให้ครูบาอาจารย์ รวมถึงให้ ปู่ ย่า ตา ยาย เครื่องบูชาพระพุทธ แต่งเป็นขันห้า มีข้าวตอก ดอกไม้ ธูป เทียน กรวยดอกไม้ 5 กรวย เครื่องบูชาพระภูมิ เครื่องบูชาพระแม่ธรณี เครื่องบูชาเทพเจ้า (พระวิษณุ) มีดอกไม้ ธูปเทียน ด้ายสายสิญจน์ ทองคำเปลว น้ำหอม แป้งกระแจะ เครื่องนุ่งห่ม แก้วแหวนเงินทอง โตกบายศรี ขนมต้มขาว ขนมต้มแดง นำใบตองทำเป็นกรวยจำนวนมาก ใบคูณ ดอกคูณ ดอกดาวเรือง ดอกบานชื่น ดอกบานไม่รู้โรย ใบทอง ใบนาค ใบชนชื่น ใส่ในกรวยเครื่องสังเวยมีหมู ไก่ และสุรา พอรุ่งเช้าวันพฤหัสบดี ก็จะนำเครื่องบูชาและอาหารคาวหวาน บูชาพระภูมิ แม่ธรณี ส่วนเครื่องสังเวยต่าง ๆ ที่ได้เตรียมไว้จะต้องนำมาวางไว้ที่เครื่องมือ แล้วจะทำพิธีสวดโองการเชิญเทพ ผู้ทำพิธีไหว้ครูจะกล่าวบทชุมนุมเทวดาไหว้พระรัตนตรัย จากนั้นจะกล่าวบทอัญเชิญครูบาอาจารย์ทั้งหลายได้แก่ พระอิศวร พระนารายณ์ พระพรหม พระวิศณุกรรม พระมาตุลี พระพาย พระคงคา พระฤาษี 8 องค์ ฯลฯ ตลอดจนบูรพาจารย์ทั้งครูไทย ครูลาว ครูมอญ ครูจีน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทพร แก่ผู้เข้าร่วมพิธีให้ประสบความสุขความเจริญ แล้วปิดทองเครื่องมือทุกชิ้น ทำน้ำมนต์ธรณีสารประพรมเครื่องมือ

เพื่อเป็นสิริมงคล แล้วผู้ใหญ่ในเรือนนั้นจะเรียกลูกหลานมาบูชากราบไหว้ ขอพรอันศักดิ์สิทธิ์เพื่อเป็นมงคลแก่ทุกคน พอธูปหมดดอก จึงจะเลิกพิธี และจะเรียกลูกหลานทุก ๆ คน มาช่วยกันผูกกรวยดอกไม้ติดกับเครื่องมือทุกชิ้น เติมด้วยแป้งกระแจะหอม และปิดด้วยทองคำเปลว สุราที่นำไปไหว้นั้นทุกคนจะต้องดื่ม เพราะถือว่าเป็นน้ำอัมฤตของครูอาจารย์ ซึ่งประสิทธิ์ประสาทให้เขาเหล่านั้นประสพความสำเร็จทุกประการ แล้วยกโตกบายศรี มาวางกลางบ้าน ปู่ ย่า ตา ยาย พ่อ แม่ ผู้ใหญ่จะผูกขวัญ โดยใช้สายสิญจน์ผูกข้อมือ ให้ศีลให้พรแก่ลูกหลานทุกคน ผู้ใหญ่จะให้ลูกหลานเรียกญาติและผู้ที่เคารพนับถือมารวมที่บ้านตน เป็นอย่างนี้ทุกบ้าน เพื่อเป็นสิริมงคลระหว่างกัน

ประเพณีการไหว้ครูบูชาเตานี้เป็นประเพณีที่สืบทอดต่อกันมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน และยังคงสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิต ความเชื่อ ที่ยังคงสืบต่อกันมาตั้งแต่รุ่นบรรพบุรุษ เห็นถึงคุณธรรม ความสามัคคีของคนในชุมชน

มีดพับด้ามเขากวาง

การดูแลรักษามีดเหล็กลาย

มีดเหล็กลายจะต้องมีการดูแลรักษาอย่างสม่ำเสมอ ไม่ควรเก็บมีดไว้ในซองใส่มีดเป็นเวลานาน ๆ เพราะหนังจากซองมีความชื้นอาจทำให้เกิดสนิมได้ ให้นำมีดออกมาใช้แล้วก่อนเก็บให้ใช้น้ำมันเครื่อง น้ำมันจักร sonax หรือน้ำมันหล่อลื่นฉีดพ่น และหากเกิดสนิมให้ใช้กระดาษทรายละเอียดมาก ๆ เบอร์ 500 ถึงเบอร์ 1000 ขัดเอาสนิมออก

แหล่งตีมีดเหล็กลายที่มีชื่อเสียงมายาวนาน อยู่ที่ตำบลจอมบึง จังหวัดราชบุรี ในชื่อโรงงานช่างซุ่ย ปัจจุบันมีดเหล็กลายจะถูกนำมาใช้ในวัตถุประสงค์ที่แตกต่างไปจากอดีต แต่ความเป็นตำนานของมีดเหล็กลายยังคงไม่จางหายไป มีดเหล็กลายสวย ๆ ยังคงเป็นสิ่งที่ปรารถนาของนักสะสม แม้ราคาของมีดจะแพง และหายากเหมือนกับเมื่อครั้งอดีต มีดเหล็กลายที่ทำขึ้นด้วยความประณีตจากโลหะชั้นดี กับฝีมือช่างตีมีดชาวไทยทำให้มีดเหล็กลายมีราคาที่สูง และเป็นที่จับจ้องของชาวต่างชาติ

แหล่งที่มาข้อมูล และเอกสารที่ใช้ในการอ้างอิงการจัดทำข้อมูล

ข้อมูลจากนายพชร พงศกรรังศิลป์ และนายอัตถสิทธิ์ พงศกรรังศิลป์

วิจิตร ศรีวิสุวิทธานนท์,พิชัย แก้วขาว,ตีพะลี อะตบู.ภูมิปัญญาโลหกรรมพื้นบ้าน.กรุงเทพฯ 2547